

A wiki módszer

Internetes tartalom kooperatívan,
szabad szoftveres alapon

Gervai Péter

A wiki módszer

- Jellegzetességek
  - A leírónyelv
  - Biztonság
  - Az első wiki: WikiWikiWeb
  - A legnagyobb Wiki: a Wikipédia
  - További külföldi és magyar wikik
  - Wiki az intézményi vagy üzleti környezetben
  - Adminisztráció
  - Software-ek
  - Telepítés és működtetés (OddMuse, MediaWiki)
-
-

A Wiki név

- A Hawaii repülőtér és a Wiki Wiki Bus
- Ward Cunningham: „nem akartam quick-webnek nevezni, az olyan sablonos”

A wiki jellegzetességei

- Hypertext rendszer
  - Azonnali szerkeszthetőség
  - Minden böngészőben használható
  - Anonim vagy regisztrált használat
  - Egyszerű leíró nyelv (általában nem WYSIWIG)
  - Visszaállíthatóság
  - Laptörténet
  - Általában nincs laptörlés
-
-

A wiki jellegzetességei

- Nem hierarchikus elrendezés
- Kereshetőség
- „Mi hivatkozik erre” mechanizmus
- Adatbázis, file vagy egyéb tároló

Példák a leírónyelvre

- "dőlt betűk"
  - "'vastag'" betű
  - [[hivatkozás]]
  - * bullet
  - *dőlt betűk*
  - **vastag betű**
  - belső hivatkozás
  - listák
  - Nem egységes
-
-

Biztonság

- Zárt közösségek
- Védett lapok
- Teljes laptörténet (SCM)
- Automatikus védekezés modulokkal

Kérdések a wiki módszerről

...ha vannak!

Az első wiki: a WikiWikiWeb

- Portland Pattern Repository:
<http://c2.com/cgi/wiki>
  - 1995-ben indult
  - Mi köze a tévének a hyperlinkekhez, avagy CamelCase
  - Kialakult közösség,
<http://c2.com/cgi/wiki?WikiHistory>
  - 2005 március 25-én a 10. születésnapján 30690 lapot tartalmaz
-
-

A legnagyobb wiki

- A Wikipédia online lexikon: kb. 1.6 millió szócikk több, mint 200 nyelven
  - 2001 januárban indult az angol változat: <http://en.wikipedia.org/>
  - 2003 májusban a magyar: <http://wikipedia.hu/>
  - Aktív közösség
-
-

A Wikipédia céljai

- Szabad internetes lexikon előállítása
- GFDL licenc (annak előnyeivel és hátrányaival)
- Semleges nézőpont
- Másodlagos forrás
- Anonim (gyors) szerkeszthetőség

A Wikipédia megvalósítása

- MediaWiki software (kiterjedt leírónyelv, felület, ...)
  - SQL adatbázis
  - Teljes laptörténet
  - Nemzeti nyelvű felület
  - Informatikai háttér napi 60 millió dinamikus laplekérésre
  - A megvalósítás problémái: sebesség, replikáció
-
-

A Wikipédia használata

- Bárki olvashatja
- Egy arrajáró észrevesz egy hibát
- Cikkok korrigálása
- Új cikkek írása
- Közösségi részvétel

Jellegzetes problémák

- Kultúrális ütközések: vallás, politika
  - Ismeretlen témák
  - Csonkok
  - Teljesen nem odailő stílusú cikkek
  - Tesztelés
  - Vandalizmus
  - Reklámok, spam
  - http://wikipedia.hu/wiki/Wikipédia:Miért_nem_nagyszerű_a_Wikipédia
  - Pontosság, teljesség, semlegesség, együttműködés
-
-

Érdekesesség: egy cikk élete (Love)

- <http://www.alphaworks.ibm.com/tech/historyflow>
- <http://researchweb.watson.ibm.com/history/>

Wikipédia közösség

- Mindenféle korosztály és háttér
  - Gyakori a 25-35 közötti informatikus
  - Kedvenc témák, kedvenc vitatémák
  - Renitens egyedek:
    - a meggyőzhetetlen (politika/vallás vélemény)
    - aki képtelen jó cikket írni
    - aki képtelen beilleszkedni a közösségbe
  - Időmilliomos fanatikusok.
  - Érdekes témák, pl. Villamos
-
-

Kérdések a Wikipédiáról

Avagy nézzük meg személyesen
<http://wikipedia.hu/>

Érdekes wikik - angolul

- PPR <http://c2.com/cgi/wiki>
- Utikönyv <http://www.world66.com/>
- WikiCities <http://wikicities.com/>
- Star Trek <http://memory-alpha.org/>
- <http://www.worldwidewiki.net/wiki/SwitchWiki>

Érdekes wikik - magyarul

- HUPWiki <http://wiki.hup.hu/>
  - GOWiki <http://gowiki.hu/>
  - Média Oktató és Kutató Központ
<http://mokk.bme.hu/wiki>
  - Hu Wireless Community <http://wiki.huwico.hu/>
-
-

Intézményi és üzleti élet

- Kollaboratív felület
  - Jól követhető változtatások
  - Testre szabott modulok: jogosultságok, táblázatok, emlékeztetők, ...
  - A HyperText előnyei: tömör anyagok hivatkozásokkal, kérdésekkel, magyarázatokkal, de áttekinthetően
  - Rugalmas de „buta” helyettesítője a naptárnak, Todo listának
-
-

Alkalmazási példák

- Dokumentáció
  - Intranet és hirdetőtábla
  - Közös naptár, konferencia meghirdetés és háttéranyagok
  - Belső projekt információs anyagok
-
-

Kérdések alkalmazásról

- Kérdések?

Konkrét wiki software példák

- UseMod (OddMuse)
    - az egyik legrégebbi és legelterjedtebb
    - PERL nyelven
    - monolitikus
    - filerendszerben tárolt
    - fejlett leíró nyelv, képek kezelése
    - nincs részletes laptörténet
    - <http://www.usemod.org/>
    - <http://www.oddmuse.org/>
-
-

Konkrét wiki software példák

- MoinMoin
  - Python nyelven készült
  - alapos I18N támogatás
  - teljes laptörténet
  - ACL
  - modulok
  - file adatbázis
  - <http://moinmoin.wikiwikiweb.de/>

Konkrét wiki software példák

- MediaWiki
    - PHP nyelven készült
    - kiterjedt szintaxis
    - SQL tároló
    - teljes laptörténet
    - névterek, felhasználói lapok, kategóriák, képgalériák
    - moduláris
    - <http://wikipedia.sf.net/>
-
-

Konkrét wiki software példák

- TiddlyWiki
  - Érdekesség
  - Önhordozó kód
  - Közelebb áll a hypertext rendszerekhez
  - Nincs központi adatbázis
  - <http://www.tiddlywiki.com/>

Konkrét wiki software példák

- TWiki
  - Reklámjának és moduljainak köszönhetően elterjed üzleti környezetben
  - PERL
  - moduláris
  - <http://twiki.org/>

Telepítés - oddmuse

- Rendszerkövetelmények: webserver + cgi
- Installálás
- Frissítés
- Adminisztráció (maintenance)

Telepítés - MediaWiki

- Rendszerkövetelmények: webservice + PHP + MySQL
  - Első installálás
  - Adminisztráció
  - Frissítés
-
-

Köszönöm a részvételt!

Kérdések
Konzultáció